

Møkkasamarbeid kan spare klimaet

Ved å samarbeide med naboen når møkka skal ut, kan bøndene spare både utgifter, arbeid og klimaet. Det mener rådgiver Rose Bergslid ved Norsk senter for økologisk landbruk, NORSØK

AV ANITA LAND, NORSØK

Bergslid har sett på et eksempel der to driftsenheter på Sunnmøre inngekk et samarbeid om å kjøre ut møkk.

Dette er to garder som driver med mjølkeproduksjon, og det produseres mye møkk som skal spres som gjødsel på grasset. Utfordringa her, som på mange andre gardar, er at jorda gardbrukeren eier eller disponerer ikke alltid er jorda som ligger nærmest fjøset der møkka blir produsert.

Sparer 1,7 tonn CO₂

I tilfellet Bergslid så på, gav samarbeid om utkjøring av husdyrgjødsel på 260 dekar en innsparing på 1900 km og 65 timer med traktorkjøring, om lag 925 liter diesel og 1,7 tonn CO₂.

Utslipp av klimagasser er en uunngåelig konsekvens av jordbruksdrift. Utslippene kommer blant annet fra bruk av diesel og spredning av husdyrgjødsel, sier Bergslid, som understreker at næringa prøver å få til så lave utslipp som mulig.

Flere bør samarbeide

Hun mener at bøndene kan spare både arbeid, klima og penger ved å samarbeide.

– Mange samarbeider, men potensialet er større, sier Bergslid. Hun håper at beregningene vil inspirere flere til å samarbeid.

Klimaendringer og våtere vær øker behovet for bruk av lettere utstyr. Som eksemplet viser kan økt samarbeid bidra til det.

Møkkaproblemet

Det er flere utfordringer knyttet til spredning av gjødsla fra landbruket. Når gardene blir større og færre, er det viktig å håndtere store gjødselmengder på en effektiv og miljømessig god måte.

Større bruk gir ofte lange transportavstander med før og gjødsel, som gir økt tidsbruk og kostnader. I tillegg er mye transport belastende for klima og miljø. – Det er her vi kan forbedre situasjonen med mer samarbeid, mener Bergslid.

Leiejord og små jordlapper

En annen stor utfordring i landbruket i dag er den høye andelen leiejord. I Møre og Romsdal driver bonden i snitt 51,2%

Bruk av slepeslanger er en effektiv og miljøvennlig måte å spre gjødsel på. Med godt samarbeid kan man også spare CO₂-utslipp. (Foto: Rose Bergslid)

Rådgiver Rose Bergslid ved Norsk senter for økologisk landbruk har regna på hvor mye gardbrukere kan spare på «møkkasamarbeid». (Foto: Anita Land)

leid jord. Ofte er det kortsiktige kontrakter som ikke stimulerer den som driver til å investere det som trengs i jorda.

– Her tenker vi på grøfting, god gjødsling og vedlikehold, sier Bergslid, og understreker at det er vel kjent at jord i god hevd er mindre belastende for klimaet og mer produktiv.

Om jorda gardbrukeren disponerer ligger spredt og det er lange avstander fra fjøs til jord, øker det faren for at jorda i nærheten av fjøset får altfor mye møkk og jorda langt borte for lite. Mange små lapper og tidsnød kan føre til spredning av husdyrgjødsel under ugunstige forhold.

– Det er uheldig for både jord, klima og økonomi, sier Bergslid

Om en i tillegg har tungt utstyr, øker faren for jordpakking, avrenning og utslipp av lystgass, som er en drivhusgass.

Snakke med hverandre

Mellommenneskelige forholdene er en stor utfordring med tanke på økt samarbeid rundt om i bygdene. Hvordan det kan løses er langt utenfor mitt kompetanseområde sier rådgiver Rose Bergslid med et smil. Men tydelig kommunikasjon og klare avtaler er en god start.

Hun oppfordrer alle til samarbeide om utstyr, bruk av jordbruksarealer, spredning av husdyrgjødsel og annet.

– Et riktig møkkasamarbeid kan helt sikkert bli både lønnsomt og trivelig, mener hun.